

Til deg som er i streik

RETTIGHETER OG PLIKTER UNDER EN STREIK

Hva er en Unio-streik?

Streik er arbeidsnedleggelse. Under tariffoppgjørene er streik et lovlig kampmiddel for arbeidstakerorganisasjonene når forhandlinger og mekling ikke har ført frem. Målet er å tvinge arbeidsgiver tilbake til forhandlingsbordet for å få en akseptabel løsning.

Det blir en Unio-streik hvis flertallet i Unios sentrale forhandlingsdelegasjon på det aktuelle tariffområdet stemmer mot å anbefale riksmeklingsmannens forslag til løsning i oppgjøret. I KS, Oslo Kommune, Spekter-helse, HSH og KA kan enkeltforbund velge å streike selv om flertallet i Unios forhandlingsdelegasjon anbefaler forslaget. I statlig sektor har ikke enkeltforbund denne muligheten.

En Unio-streik medfører streikeplikt for deg som er tatt ut i streik. Unio kan kreve at du legger ned arbeidet og forlater arbeidsplassen. Under hele streiken suspenderes arbeidsforholdet mellom deg som arbeidstaker og arbeidsgiver, og du står i stedet til disposisjon for Unio den lokale streikekomité. Du har ikke adgang til arbeidsplassen din under en streik, og du må være forberedt på å levere inn nøkler, redskap, biler, mobiltelefon mv som tilhører arbeidsgiver. Arbeidsplassen skal forlates i den stand du normalt forlater den.

Hvordan iverksettes en Unio-streik?

Streik iverksettes ikke før lokal streikekomité har fått varsel fra sentral streikekomité. Hvordan hvert enkelt medlem varsles, vil du få nærmere beskjed om fra din lokale streikekomité, men vi prøver å nå de fleste gjennom SMS og epost.

Det kan hende at beslutningen om å iverksette og avslutte streik gjøres på en tid av døgnet da det er vanskelig å gi medlemmer umiddelbar beskjed. Hvis du er i tvil:

- Bruk hjemmesidene til Unio: www.unio.no og hjemmesidene til egen medlemsorganisasjon.
- Følg med på nyheter/tekst-TV
- Forhold deg til de opplysninger som blir gitt lokalt.

Hva gjør jeg under en Unio-streik?

Så lenge streiken pågår er du forpliktet til å ta på deg oppgaver som blir bestemt av lokal streikekomité, f.eks. streikevakt, være med på fellesarrangementer eller å stå på stand. Du står til streikekomiteens disposisjon i den tiden du ellers skulle vært på jobb.

Under streiken skal du derfor forholde deg til den daglige informasjonen som blir gitt av lokal streikekomité. Alle Unio-medlemmer i et streikerammet tariffområde er omfattet av konflikten selv om ikke alle er tatt ut i streik.

Hvordan forholder jeg meg til arbeidsgiver?

Streikende enkeltmedlemmer skal normalt ikke ha kontakt med arbeidsgiver så lenge de er i streik. Kontakt med arbeidsgiver skal begrenses til den kontakt de lokale tillitsvalgte har om saker som utelukkende angår streiken - eksempelvis dispensasjonssøknader.

Hva med streikebryteri?

Streikebryteri betyr at streikebelagt arbeid allikevel utføres uten at det foreligger dispensasjon (beskrevet i konflikthåndboka som din lokale streikekomité har). Det er streikebryteri uansett om arbeidet utføres av den som er tatt ut i streik eller av en annen - i eller utenfor virksomheten. De eneste som kan utføre streikebelagte arbeidsoppgaver er i utgangspunktet den enkelte virksomhets øverste leder.

Avklaringer om hvem som omfattes av begrepet "virksomhetens øverste leder" kan variere noe innen hvert enkelt tariffområde – jfr. neste punkt.

Det er den enkelte organisasjon som i hvert enkelt tilfelle vurderer og definerer hva som er å betrakte som streikebryteri. Medlemmer på streikerammede arbeidsplasser som selv ikke er tatt ut i streik har et spesielt ansvar for å forhindre streikebryteri.

Unio og medlemsorganisasjonene vil reagere kraftig på streikebryteri under en lovlig arbeidskamp.

Skulle du få opplysninger som tyder på at streikebryteri forekommer, må du umiddelbart melde dette til din tillitsvalgte på arbeidsplassen.

Hvem streiker ikke?

Hovedavtalene i de ulike tariffområdene definerer hvilke funksjoner som ikke kan tas ut i streik. Dette varierer noe mellom de ulike tariffområdene, men i praksis er det kun øverste ledd i virksomheten som ikke kan tas ut i streik. Lokal arbeidsgiver kan forhandle med lokal streikekomité om hvorvidt andre grupper eller stillinger skal unntas fra streiken.

Enkelte funksjoner skal i utgangspunktet også skjermes. Dette dreier seg først og fremst om arbeid med syke barn, psykiatri, kreftpasienter og øyeblikkelig hjelp.

Hvordan gis dispensasjon?

Unio fører en restriktiv linje når det gjelder dispensasjoner. Hovedgrunnlaget for å få innvilget dispensasjon er fare for liv og helse.

Som arbeidstaker kan du ikke selv søke om dispensasjon. Det er arbeidsgiver som søker, og det er lokal (og sentral) streikekomité som har ansvar for å ivareta behandlingen av dispensasjonssøknader.

Hvordan utbetales streikebidrag?

Unio har som hovedprinsipp at medlemmer som tas ut i streik skal være tilnærmet økonomisk skadesløse.

Streikebidrag er skattefritt i henhold til skatteloven, og skal derfor i prinsippet være kompensasjon for bortfall av nettolønn; det vil si lønn etter skattetrekk.

Unio styret har vedtatt følgende retningslinjer for beregning av streikebidrag:

- fast trinnrelatert beløp i bunn (individuelle lønnstrinn)
- stillingsprosent

- faste og variable tillegg (avtalefestet, IKKE overtid)
- tillegg for 12% feriepenger
- fradrag for 30% skatt
- fradrag for kontingent (kun for medlemmer i trekkordning)

De medlemmer som av ulike årsaker mener å komme særskilt ugunstig ut, vil etter dokumentert søknad til medlemsorganisasjon kunne innvilges avvikende streikebidrag.

Streikebidrag utbetales av egen medlemsorganisasjon. Som hovedregel utbetales streikebidraget en gang pr. måned. Du må forholde deg til de registreringer den lokale streikekomité ber om for at du skal få utbetalt bidrag.

Hva med arbeid som har hopet seg opp?

Etter streiken kan arbeidsgiver ikke kreve at arbeid som skulle vært utført under streiken, skal tas igjen etter normal arbeidstid. Det kan imidlertid avtales særskilte kompensasjonsordninger for dette.

Andre konsekvenser for deg som streiker:

Det er viktig at du som streiker er oppmerksom på at streiken vanligvis får disse konsekvensene:

- Din lønn stoppes. Lønn som er opptjent før plassfratredelse utbetales. Det blir ikke utbetalt forskudd på lønn. Feriepenger er opptjent lønn og skal utbetales.
- Forsikringsordninger vil bli ivaretatt av Unio mens du er i streik.
- Er du sykmeldt før en arbeidsstans er satt i verk skal du ikke tas ut i streik. Blir du syk under streiken må du varsle lokal streikekomité.
- Ferie innvilges ikke i den perioden arbeidsnedleggelsen varer. Er du allerede på ferie eller har avtalt ferie før plassoppsigelse er varslet, kan du avvikle denne som avtalt.
- Du kan ikke avspasere eller ta ut fleksitid under streiken.
- Hvis du etter dispensasjon tillates å utføre arbeid, utbetales lønn på vanlig måte.
- Så lenge streiken varer kan du ikke individuelt si opp din stilling. Slik oppsigelse kan først finne sted når streiken er avsluttet.
- Ved tjenestereiser, kurs mv faller arbeidsgivers økonomiske ansvar bort fra det øyeblikk streiken iverksettes - dersom ikke annet er avtalt mellom lokal streikekomité og arbeidsgiver.
- Er du tatt ut i streik kan du ikke ta annet arbeid eller reise bort. Du må til enhver tid være tilgjengelig for den lokale streikekomité slik at du kan nås med meldinger om streikens gang.
- Du står til streikekomiteens disposisjon i den tiden du ellers ville vært på arbeid. Hvis du likevel av tvingende grunner må ha fri i denne tiden, må du søke den tillitsvalgte om permisjon fra streikearbeidet.
- Når streiken er slutt, plikter du raskt å gå tilbake til arbeidet. Du har krav på å komme tilbake til din stilling og får tilbake dine rettigheter som arbeidstaker.

Anders Folkestad
leder Unio